

ALİŞKANLIK HALİNE GELEN YALAN

Çocuğun gerçekte gerçek olmayanı ayırt etmesinden sonra yalanın hâlâ süregelmesi hâlinde, yalanın temelinde çevreyle olan olumsuz ilişkiler yatıyor demektir. Bu tür yalan, birtakım bencilce sonuçları elde etme amacıyla bilerek ve isteyerek başkalarını aldatmaktır

PATOLOJİK YALAN

Patolojik yalan ise, duygulanım bozukluğunun bir habercisidir. Aşağılık duygusu ve güç istemi, bazı patolojik yalanların temel nedenlerini oluşturur. Patolojik yalanda çocuk sevinçli ve kaygısız görünür ki, bu kaygısızlık dikkat çekicidir

YALAN NEDİR?

Yalan, bir hatayı gizlemek amacıyla gerçeğe uygun olmayan bir girişimde bulunmaktır. Bu girişim söz ile olabildiği gibi jest, yazı ve susmayla da olabilir. Sosyal bir davranış olan yalanın amacı, başkalarını yanıltmaktır.

YALAN TÜRLERİ

SÖZDE YALANLAR

Çocuk psikologlarına göre çocuk 7 yaş öncesinde yalan söylemez. Bazı uzmanlarsa ilk yalanın 6 yaş dolaylarında görüldüğünü savunurlar. Çocukların gerçek dışı konuşmaları çok sık görülür, buradan hemen yalan damgasını vurmamak doğru değildir. Çocukta gerçeklik duygusunun zaman içinde kazanıldığını unutmamak gerekir. 3-4 yaş çocuklarının sık sık söylediği yalanlar aslında gerçek anlamda yalan değildir sahte ya da görünürde başka bir deyişle sözde (pseudo) yalanlardır.

ÇOCUKLARDA YALAN SÖYLEME DAVRANIŞI

HAZIRLAYAN

OKŞAN BÜYÜKŞAHİN SUCU

ÇOCUK YALAN SÖYLEMEYİ NASIL ÖĞRENİR?

HAYAL GÜCÜ

Görünürde yalan, tam anlamıyla yalan olmasa bile çocuğa ilk yalan söyleme yolunu öğretir. Bu bir hazırlık, bir yalan tohumudur. 7 yaş sonrasında uydurmalar uzun süre semboller, fanteziler şeklinde görülür.

TAKLİT

Çocuğa yalanı öğreten ikinci yol taklittir. İlk önce diğer çocukları taklit eden çocuk, hemen sonra yalanın onlara bazı olanak ve avantajlar sağladığını saptar. Böylece çocuk yaptığı bir hatada kendisini masum gösterip cezadan kurtulmanın yolunu öğrenmiş olur.

Yetişkinleri taklit de çocuğu yalana iten bir başka etkidir.

BASKI

Çocuk kendini korumak için yalan söyler. Çocuk sık sık eleştiriliyorsa, sert tepki gösteriliyorsa, mükemmelliğe zorlanıyorsa çocuk yalana başvurabilir.

Özgüven konusunda desteklenmeye ihtiyacı olan çocuklar kendisini daha iyi hissetmek için yalana başvurabilir.

Başarıları yeteri kadar takdir görmeyen çocuklar takdir görmek için yalana başvurabilir.

Çocuklardan beklentilerin fazlalığı ve yapamayacakları şeylerin istenmesi durumunda yalana başvurabilirler.

AİLELER YALAN OLARAK TANIMLADIKLARI SÖYLEMLERİ DUYDUKLARINDA NELER YAPMALI?

Çocuğun yalan söylemesiyle etkili bir mücadele için öncelikle çocuğun gelişimsel özellikleri bilinmelidir.

Çocuğa "neden yalan söylüyorsun?" gibi sorular sorulmamalıdır.

Çocuk ailesiyle konuştuğunda sonuna kadar dinlenmeli, yorum yapılmamalı, abartılı tepkilerde bulunulmamalıdır. Ebeveynler, yalana karşı nasıl tepki verdiğinin farkında olmalıdır.

Küçük çocuğun sözde yalanları ahlaki bir hata gibi görülmemelidir.

Çocuğu yalana itecek durumlara meydan verilmemelidir.

Çocuğa gerçeği söyletme mücadelesine girilmemelidir.

